

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. **ชื่อผลงานเรื่อง** การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง ขณะตั้งครรภ์
2. **ระยะเวลาที่ดำเนินการ** วันที่ 27 สิงหาคม 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2552
3. **สัดส่วนของผลงานในส่วนที่ตนเองปฏิบัติ** 100 % (กรณีของการเก็บข้อมูลและทำการศึกษา)
4. **ผู้ร่วมจัดทำผลงาน (ถ้ามี)** -
5. **บทคัดย่อ**

การศึกษา การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง ขณะตั้งครรภ์เป็นการศึกษารายกรณี มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงและหญิงตั้งครรภ์อื่น อันจะส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ รวมทั้งผลกระทบต่อครอบครัวหญิงตั้งครรภ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม รวมทั้งเศรษฐกิจ ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาวางแผนให้การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง ขณะตั้งครรภ์ต่อไป

กรณีศึกษา เป็นหญิงไทยคู่ อายุ 27 ปี ตั้งครรภ์แรก ฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2551 อายุครรภ์ 13 สัปดาห์ 5 วัน โดยฝากครรภ์รวม 8 ครั้ง ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ Hct = 33% , HIV = negative, VDRL = non reactive, HbsAg = negative, DCIP = negative เริ่มทำการศึกษาหญิงตั้งครรภ์รายนี้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงหญิงตั้งครรภ์คลอดซึ่งระหว่างทำการศึกษา พบภาวะความดันโลหิตสูงในหญิงตั้งครรภ์รายนี้เมื่ออายุครรภ์ 29 สัปดาห์ ความดันโลหิต 140/90 mmHg ประกอบกับพบโปรตีนในปัสสาวะ +2 ไม่ปวดศีรษะ ทารกคืบดี ฟังเสียงหัวใจทารกปกติ ส่งพบแพทย์ แพทย์วินิจฉัยเป็นภาวะ Pre-eclampsia ระหว่างศึกษาพบปัญหาดังนี้ หญิงตั้งครรภ์เสี่ยงต่อการเกิดภาวะความดันโลหิตสูงรุนแรงได้เนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับภาวะความดันโลหิตสูงและการดูแลตนเอง นอกจากนี้ยังมีภาวะบวมที่หน้า หลังมือและเท้าอีกด้วย การมีน้ำคั่งในเนื้อเยื่อจากภาวะความดันโลหิตสูงซึ่งอาจส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนตามมาได้ และจากการสังเกตพบหญิงตั้งครรภ์มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะที่เกิดขึ้นกับตนเอง และกลัวจะส่งผลกระทบต่อทารกในครรภ์ด้วย ให้การรักษาโดย ให้คำแนะนำเรื่อง การปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ อาการและอาการแสดงของภาวะความดันโลหิตสูงรวมถึงการสังเกตอาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ และให้ยาขับปัสสาวะ Phenobarb gr 1 รับประทานหลังอาหารเช้า กลางวัน เย็น พร้อมกับนัดตรวจเป็นระยะๆ หลังให้การดูแลหญิงตั้งครรภ์รายนี้ไม่พบภาวะแทรกซ้อนที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อมารดา และทารกในครรภ์หญิงตั้งครรภ์มีภาวะบวมลดลงส่งผลให้มีความวิตกกังวลกับภาวะที่เป็นอยู่ลดลง ด้วยจึงได้มีการส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์มีการดูแลตนเองที่ดีและ โดยเฉพาะหากจะมีบุตรคนต่อไป ต้องได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อป้องกันภาวะที่อาจเกิดขึ้นระหว่างตั้งครรภ์ได้

6. บทนำ

ภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ (Hypertensive disorders in pregnancy: HDP) หมายถึง กลุ่มความผิดปกติซึ่งประกอบด้วยความดันโลหิตสูงเป็นหลัก โดยที่ความดันโลหิตสูงอาจพบมาก่อนการตั้งครรภ์ หรือเกิดขึ้นในระหว่างการตั้งครรภ์ก็ได้ อาจพบร่วมกับอาการบวม และหรือตรวจพบโปรตีนในปัสสาวะ ในรายที่มีความรุนแรงอาจมีอาการชักเกร็ง หมดสติ ในอดีตมีชื่อเรียกต่างกันไป เช่นพิษแห่งครรภ์ หรือครรภ์เป็นพิษพบได้ประมาณร้อยละ 6-8 ของการตั้งครรภ์ โดยร้อยละ 70 เป็นภาวะความดันโลหิตสูงที่เกิดร่วมกับการตั้งครรภ์ และร้อยละ 30 เป็นภาวะความดันโลหิตสูงที่เกิดเนื่องจากการตั้งครรภ์ อุบัติการณ์ของการเกิดจะแตกต่างกันตามสถานที่และเกณฑ์ที่ใช้ในการวินิจฉัยภาวะความดันโลหิตสูง(Klossner 2005)

ประเทศไทย พบอุบัติการณ์ของ Pre-eclampsia ร้อยละ 7.5 และภาวะ Eclampsia ร้อยละ 0.9 (จากการสำรวจของ WHO 2009) สถิติระดับเขต (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์) พบว่า ในปี 2550 2551 และ 2552 มารดาที่มีภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์เป็น ร้อยละ 1.72 , 2.16 และ 1.77 ตามลำดับ(จากรายงานอนามัยแม่และเด็กเขต 14, 2009) และสถิติโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ พบหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการมีภาวะความดันโลหิตสูง คิดเป็นร้อยละ 3.14 ซึ่งสูงกว่าระดับเขต และในปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 1.22 (สถิติการให้บริการหญิงตั้งครรภ์ในแผนกงานฝากครรภ์และวางแผนครอบครัว 2550) ซึ่งภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ส่งผลกระทบต่อและภาวะแทรกซ้อนต่ออวัยวะที่สำคัญในระบบต่างๆของร่างกายหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ดังนี้

- ระบบหัวใจและหลอดเลือด : เส้นเลือดหดตัวทั่วร่างกาย ผลทำให้เกิดการทำงานของหัวใจล้มเหลว (cardiac decompensation) และการกำซาบของเนื้อเยื่อในสมองและไตลดลง
- ระบบประสาท : จากภาวะเส้นเลือดในสมองหดเกร็งและมีการทำลายของเนื้อสมองทำให้เนื้อเยื่อในสมองบวม มีเลือดออก และเกิดเนื้อตายขึ้น
- ระบบการทำงานของปอด : ทำให้เกิดภาวะปอดบวม
- ระบบโลหิตวิทยา : พบว่ามีผลทำให้เม็ดโลหิตแดง และเกร็ดเลือดถูกทำลายมากขึ้น ดังนั้น จึงทำให้ปริมาณเม็ดเลือดแดงแตกและเกร็ดเลือดลดน้อยลง ซึ่งก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่เรียกว่า HELLP syndrome
- ระบบปัสสาวะ : พบว่ามีการทำลายของเส้นเลือดในไตเกิดภาวะเส้นเลือดหดตัวการไหลผ่านของเลือดในไตลดลงพบปัสสาวะออกน้อยและไตวายได้ในที่สุด
- ระบบการทำงานของตับ : เนื้อตับถูกทำลายมีเลือดออกและเกิดการตายของเนื้อเยื่อในตับ
- การเปลี่ยนแปลงของกล้ามเนื้อคดลูกและรก : จากการถูกทำลายทำให้มีเส้นเลือดไปเลี้ยงบริเวณรกน้อยกว่าปรกติเกิดเนื้รกตายหรือทำให้รกหลุดตัวก่อนกำหนด

- ทารกในครรภ์ : ได้รับเลือดจากแม่ น้อยลงทำให้โตช้าหรือ มีขนาดเล็กกว่าปกติ(IUGR) และตายในครรภ์ได้

จากสถิติและผลกระทบดังกล่าวส่งผลให้ประเทศต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาที่เพิ่มขึ้นอีกทั้งก่อให้เกิดอันตรายแก่มารดาและทารกได้ ดังนั้นผู้จัดทำ จึงเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและได้ทำกรณีศึกษานี้ขึ้นรวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการรักษาพยาบาลเพื่อให้การดูแลรักษา พยาบาลเป็นไปตามมาตรฐานการพยาบาลที่ดีต่อไป

7. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรู้ในการให้การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงและหญิงตั้งครรภ์อื่น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์

8. วิธีการดำเนินงาน/วิธีการศึกษา/ขอบเขตงาน

8.1 วิธีการศึกษา

1. เลือกกรณีศึกษาจากหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการแผนกฝากครรภ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา
2. ศึกษาจากประวัติ,เวชระเบียนและซักถามจากหญิงตั้งครรภ์และญาติ
3. ศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่สนใจในที่นี้คือหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์จากหนังสือ บทความจากเอกสาร/วารสารทางวิชาการ
4. ปรัชญาผู้เชี่ยวชาญ
5. รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ปัญหา
6. วางแผนทางการพยาบาล ตามลำดับความสำคัญของปัญหา

ปัญหาที่ 1 มารดาเสี่ยงต่อการเกิดภาวะความดันโลหิตสูงรุนแรงเนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับ ความดันโลหิตสูงและการดูแลตนเอง

ปัญหาที่ 2 มารดามีภาวะบวมเนื่องจากมีน้ำคั่งในเนื้อเยื่อจากภาวะความดันโลหิตสูง

ปัญหาที่ 3 มารดาเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนเนื่องจากมีความดันโลหิตสูงจากการตั้งครรภ์

ปัญหาที่ 4 มารดาวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะความดันโลหิตสูงของตนเองและผลกระทบของภาวะดังกล่าวต่อทารกในครรภ์

7. ติดตามประเมินผลการพยาบาล รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ วางแผนการพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนามาตรฐานการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง

8.2 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นกรณีศึกษา ในหญิงตั้งครรภ์ ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา แล้วเกิดภาวะความดันโลหิตสูง โดยทำการศึกษาตั้งแต่เริ่มมีภาวะเสี่ยงของภาวะความดันโลหิตสูงจนถึงตลอดการตั้งครรภ์ในครั้งนี้ ระยะเวลาดำเนินการศึกษาตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2551 – วันที่ 31 มีนาคม 2552

9. ผลการดำเนินงาน/ผลการศึกษา

กรณีศึกษา การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์

9.1 พยาธิสรีรวิทยา ความหมาย อาการ อาการแสดง สาเหตุ การรักษา การป้องกัน

ภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ (Hypertensive disorders in pregnancy): HDP หมายถึง กลุ่มความผิดปกติซึ่งประกอบด้วยความดันโลหิตสูงเป็นหลัก โดยที่ความดันโลหิตสูงอาจพบมาก่อนการตั้งครรภ์ หรือเกิดขึ้นในระหว่างการตั้งครรภ์ก็ได้ อาจพบร่วมกับอาการบวม และหรือตรวจพบโปรตีนในปัสสาวะ ในรายที่มีความรุนแรงอาจมีอาการชักเกร็ง หมดสติเมื่อมีความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใด จะนำมาซึ่งอันตรายต่อมารดาและทารกในครรภ์ อันตรายของมารดา คือ ทำให้เกิดผลจากการหดตัวมากเกินไปของเส้นเลือดแดง (ซึ่งทำให้เกิดความดันโลหิตสูง) ทำให้เลือดไหลเวียนในร่างกายส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะส่วนที่สำคัญ ได้แก่ สมอง, ไต, หัวใจ ไม่ได้ ทำให้อวัยวะทำงานล้มเหลว (organ failures) การไหลเวียนของเลือดไม่สะดวก ทำให้มีการเกิดลิ่มเลือด เส้นเลือดอุดตัน และการแข็งตัวของเลือด (ถ้ามีเลือดออก) ผิดปกติ

การวินิจฉัยภาวะความดันโลหิตสูงในระยะตั้งครรภ์นั้นสมาคมสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย สหรัฐอเมริกา (The American College of Obstetricians and Gynecologies : ACOG) ได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้ 1. มีความดันโลหิต systolic สูงขึ้น 30 มม.ปรอทหรือมากกว่า

2. มีความดันโลหิต diastolic สูงขึ้น 15 มม.ปรอทหรือมากกว่า จากความดันโลหิตเดิมของหญิงตั้งครรภ์

3. มีความดันโลหิต systolic สูง 140 มม.ปรอทหรือมากกว่า

4. มีความดันโลหิต diastolic สูงขึ้น 90 มม.ปรอทหรือมากกว่า

ความดันโลหิตที่วัดได้สูงผิดปกติจะต้องวัดได้อย่างน้อย 2 ครั้ง ห่างกัน 6 ชั่วโมง และมีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งใน 4 อย่างที่กล่าวมา ให้ถือเป็นความผิดปกติที่ทำให้การวินิจฉัยว่ามีภาวะความดันโลหิตสูงระหว่างตั้งครรภ์

การจำแนกชนิดของภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์มีหลายสถาบัน ในที่นี้จะขออ้างอิงเฉพาะการจำแนกชนิดของภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดย The American College of Obstetricians and Gynecologists ได้แบ่งออกเป็น 4 ชนิดคือ

1. ความดันโลหิตสูงเนื่องจากการตั้งครรภ์ (Pregnancy-Induced Hypertention) ใช้คำย่อว่า PIH
2. ความดันโลหิตสูงเรื้อรัง (Chronic Hypertention) ใช้คำย่อว่า CHT

3. ความดันโลหิตสูงเรื้อรังร่วมกับ Preeclampsia (Chronic Hypertention with Superimposed Preeclampsia)
4. ความดันโลหิตสูงขณะเจ็บครรภ์และหลังคลอดทันที(Late or transient hypertension)

สาเหตุ

มีการศึกษาไม่น้อยที่พยายามอธิบายสาเหตุการเกิดภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ (HPD) แต่สาเหตุที่แท้จริงนั้นยังไม่ทราบแน่ชัด ทฤษฎีต่างๆเหล่านี้ได้จากการสังเกต ภาวะความดันโลหิตสูงมักพบในหญิงตั้งครรภ์เหล่านี้ คือ

1. มี Chorionic Villi เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เช่น ผู้ตั้งครรภ์แรก
2. มีจำนวน Chorionic Villi ที่มากกว่าปกติอย่างมาก เช่นครรภ์แฝดหรือครรภ์ไข่ปลาอุก
3. มีโรคของหลอดเลือดอยู่ก่อน
4. มีประวัติครอบครัวที่เกิดภาวะความดันโลหิตสูงระหว่างตั้งครรภ์

การรักษา

เริ่มที่การเฝ้าระวังในขณะตั้งครรภ์ โดยตรวจความดันโลหิต การตรวจปัสสาวะและชั่งน้ำหนักทุกครั้งที่มาตรวจ มีการดูแลเฝ้าระวังเป็นพิเศษในหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยงที่จะเกิดความดันโลหิตสูงได้ง่ายกว่าหญิงตั้งครรภ์อื่น ในรายที่มีความดันโลหิตสูงในระดับไม่รุนแรง มักให้การรักษาโดยการให้พักผ่อนเป็นหลัก อาจให้ออนพัทที่โรงพยาบาลเพื่อควบคุมอาการและเฝ้าระวังเพื่อป้องกันอันตรายจากภาวะแทรกซ้อนได้ทั้งนี้ขึ้นกับดุลยพินิจของแพทย์ทั้งนี้ต้องมีการเฝ้าระวังและติดตามดูการเจริญเติบโตของทารกและภาวะที่อาจจะเป็นอันตรายต่อทารกด้วย เช่น การตรวจความดันโลหิตทุก 4 ชั่วโมงตรวจหาโปรตีนในปัสสาวะวันละ 1 ครั้งเจาะเลือด เพื่อประเมิน Hct ,Pit,LFT,BUN,Cr และ Uric acid ทุก 2 สัปดาห์ ตรวจอัลตราซาวด์ทุก 3-4 สัปดาห์ เพื่อประเมินการเติบโตของทารกและนัดหมายพบแพทย์บ่อยขึ้น ในรายที่เป็นขั้นรุนแรงจำเป็นต้องนอนโรงพยาบาลเพื่อลดความดันโลหิตและป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเป็นอันตราย และอาจต้องพิจารณาให้มีการคลอดไม่ว่าโดยธรรมชาติหรือผ่าตัดคลอดขึ้นกับพยาธิสภาพของโรคโดยแพทย์จะพิจารณาถึงความปลอดภัยทั้งของแม่และทารกเป็นสำคัญในการรักษา นอกจากการให้พักผ่อนแล้ว อาจให้ยาลดความดันโลหิต ยาป้องกันการชัก การเฝ้าระวังภาวะผิดปกติของทารก เช่น ทำ NST ทุก 2 สัปดาห์เพื่อติดตามลักษณะการเต้นของหัวใจ และการเคลื่อนไหวของทารกว่าปกติหรือไม่เป็นต้น

การป้องกัน

1. การฝากครรภ์ตั้งแต่เริ่มแรกที่ทราบว่าตั้งครรภ์ เพื่อจะได้มีการคัดกรองภาวะเสี่ยงและป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆได้อย่างทันท่วงที
2. ชักประวัติการเจ็บป่วยตรวจร่างกายหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์โดยละเอียด โดยเฉพาะผู้ที่มีโรคประจำตัวหรือมีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์ได้

3. หญิงตั้งครรภ์ควรหมั่นสังเกตตัวเองขณะตั้งครรภ์ว่ามีอาการปวดศีรษะ ตามัว จุกแน่นท้อง หรือน้ำหนักตัวขึ้นเร็วเกินไปหรือไม่ มีอาการกดปุ่มบริเวณหน้าแข้งบางส่วนที่ติดกับกระดูกหรือไม่หากมีควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบ

4. ไปฝากครรภ์ตามนัดทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ

5. หากตรวจพบและแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง หรือเป็นภาวะครรภ์เป็นพิษแล้ว ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำแพทย์อย่างเคร่งครัดและพักผ่อนให้เพียงพอ จะลดภาวะแทรกซ้อนและลดอันตรายได้

9.2 ข้อมูลทั่วไป : ชื่อหญิงไทย อายุ 27 ปี เชื้อชาติไทย ศาสนา พุทธ ชื่อสามี ชายไทย อายุ 25 ปี เชื้อชาติไทย ศาสนา พุทธ สถานภาพสมรส การศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายได้ของครอบครัวมาจากการขายสินค้า 12,000 บาท ต่อ เดือนจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน

ประวัติการเจ็บป่วยส่วนตัว: ปฏิเสธการแพ้ยาและสารเคมีใดๆไม่เคยตั้งครรภ์มาก่อน ไม่เคยคุมกำเนิดด้วยวิธีใดมาก่อน

ประวัติการเจ็บป่วยครอบครัว: ปฏิเสธโรคร้ายแรง โรคติดต่อ และโรคถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ บุคคลในครอบครัวสุขภาพแข็งแรงดี

แรกรับ: การตั้งครรภ์ปัจจุบัน Gravida 1 term Labour, Premature Labour 0, Abortion 0

Living 0

LMP 23 พฤษภาคม 2551 จำนวน 3 วัน

EDC 2 มีนาคม 2552 By date

EDC 5 มีนาคม 2552 By ultrasound

การตรวจร่างกาย : น้ำหนัก 44 กิโลกรัม, ส่วนสูง 154 เซนติเมตร , อุณหภูมิกาย 37.2 องศาเซลเซียส ชีพจร 86 ครั้ง/นาที, อัตราการหายใจ 20 ครั้ง/นาที , ความดันโลหิต 110-70 มิลลิเมตรปรอท

การประเมินสภาพร่างกาย

ผิวหนัง : ไม่มีจ้ำเลือดหรือผื่น เล็บมือเล็บเท้าสะอาด ศีรษะใบหน้า ลำคอ ไม่เคยได้รับอันตรายที่ศีรษะไม่เคยชัก

หู : ไม่เคยมีประวัติหูน้ำหนวก ได้ยินชัดเจน

ตา : ไม่เคยมีประวัติตาพร่ามัว ตามองเห็นทั้ง 2 ข้าง รูม่านตาขยายเท่ากัน

ช่องปาก : ริมฝีปากเข้ม ปากแห้ง ไม่ซีด

คอ : ต่อมทอนซิลไม่โต ต่อมธัยรอยด์ไม่โต

ทรวงอกและทางเดินหายใจ : ลักษณะทรวงอกปกติเท่ากันทั้ง 2 ข้าง อัตราการหายใจ 20 ครั้ง/นาที สม่ำเสมอ

หัวใจและหลอดเลือด : เสียงหัวใจเต้นปกติไม่มีประวัติหอบและใจสั่น ไม่เคยมีความดันโลหิตสูง

หน้าท้องและทางเดินอาหาร : ผิวหนังหน้าท้องไม่มีรอยแตกกลาย ตรวจระดับยอคมคลุก $1/3 > SP$

ระบบประสาท : รู้สึกตัวดี ไม่สับสน การเคลื่อนไหวปกติ

เต้านมและอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก : เต้านม 2 ข้างเท่ากัน หัวนมปกติไม่บอด ไม่บวม ไม่เคยมีประวัติ เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

การตรวจครรภ์และการตรวจร่างกาย : ฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ 13 สัปดาห์ 5 วัน ที่แผนก ฝากครรภ์และวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพพร้อม 8 ครั้ง มาตรวจตามนัดสม่ำเสมอ ได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยัก 2 ครั้ง

การตรวจทางห้องปฏิบัติการระหว่างตั้งครรภ์ : Hematocrit ผลครั้งที่ 1 = 33% ผลครั้งที่ 2 = 35%

Blood group ผล group A Rh positive VDRL ผล non reactive

HbsAg ผล Negative Anti HIV ผล Negative

OF ผล Negative DCIP ผล Negative

พบภาวะความดันโลหิตสูงในหญิงตั้งครรภ์รายนี้เมื่ออายุครรภ์ 29 สัปดาห์ วัดความดันโลหิต 140/90 mmHg ประกอบกับพบโปรตีนในปัสสาวะ +2 ไม่ปวดศีรษะ ทารกคืบดี ฟังเสียงหัวใจทารกปกติ ส่งพบแพทย์ แพทย์วินิจฉัยเป็นภาวะ Pre-eclampsia ระหว่างดูแลหญิงตั้งครรภ์รายนี้พบภาวะเสี่ยงที่อาจเป็นอันตรายต่อมารดาและทารกดังนี้

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและแผนการพยาบาล

ปัญหาที่ 1 : มารดาเสี่ยงต่อการเกิดภาวะความดันโลหิตสูงรุนแรงเนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับความดันโลหิตสูงและการดูแลตนเอง

ข้อมูลสนับสนุน

S : มารดาถามว่า “เมื่อมีภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ต้องทำอย่างไรบ้างคะ”

: มารดาบอกว่าไม่รู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองเมื่อมีภาวะความดันโลหิตสูง

: มารดาบอกว่าตนเองชอบรับประทานอาหารเค็มและผักอ่อนน้อย

O : ความดันโลหิตอยู่ระหว่าง 140/90 – 150/100 mm.Hg.

วัตถุประสงค์การพยาบาล

1. หญิงตั้งครรภ์มีความรู้ในการดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ความดันโลหิตลดลงหรือความดันโลหิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ

เกณฑ์การประเมิน

1. ความดันโลหิตอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 140/90 หรือไม่สูงเกิน 160/110 mm.Hg.
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินของภาวะความดันโลหิตสูง และแผนการรักษาที่จะได้รับได้ถูกต้อง
3. อธิบายเกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้องและเหมาะสมได้

กิจกรรมการพยาบาล

1. แนะนำเกี่ยวกับการเกิดภาวะความดันโลหิตสูง อาการและอาการแสดง ผลกระทบต่อหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ อาการนำก่อนซั้ การรักษาพยาบาล การดูแลตนเองและการป้องกันไม่ให้ความดันโลหิตเพิ่มขึ้น เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์มีความรู้ ความเข้าใจและดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ประเมินกิจกรรมของหญิงตั้งครรภ์ ว่ากิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันของหญิงตั้งครรภ์มีผลทำให้ความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพื่อร่วมหาแนวทางในการปรับกิจกรรมให้หญิงตั้งครรภ์ได้พักผ่อนมากขึ้น ช่วยลดความดันโลหิต
3. แนะนำหญิงตั้งครรภ์ในการดูแลตนเองขณะอยู่บ้าน คือ

การรับประทานอาหาร ควรลดอาหารเค็มโดยไม่ต้องงดเกลือ จำกัดอาหารจำพวกแป้ง เพิ่มอาหารประเภทโปรตีนและรับประทานอาหารที่มีกาก เพื่อช่วยเพิ่มโปรตีนที่สูญเสียออกกับปัสสาวะ ลดความรุนแรงของโรคและช่วยในการขับถ่ายอุจจาระ เพราะการกำจัดกิจกรรมจะทำให้ลำไส้เคลื่อนไหวน้อยเกิดอาการท้องผูก

ซ้่งน้ำหนักตัวทุกเช้าก่อนรับประทานอาหารเช้าและจดบันทึก เพื่อประเมินภาวะบวมเพราะขณะอยู่บ้านอาการของโรคอาจรุนแรงขึ้นมีน้ำคั่งในร่างกาย โดยพบว่ามีอาการบวมหรือน้ำหนักตัวเพิ่มมากกว่าปกติ

แนะนำการนับและบันทึกการเดินของทารก โดยนับหลังรับประทานอาหารเช้า 3 มื้อ นานครั้งละ 1 ชม. แต่ถ้าเดินน้อยกว่า 4 ครั้งในเวลา 1 ชม. จะต้องบันทึกต่อไปอีกอย่างน้อย 4-6 ชม. ถ้านับได้ 6 ครั้งขึ้นไปแสดงว่าปกติ ถ้าผิดปกติ คือ รวมผลการนับทั้งสามครั้งได้น้อยกว่า 10 ครั้ง ควรรีบมาพบแพทย์ เพื่อให้สามารถนับการเดินของทารกในครรภ์ได้ ป้องกันอันตรายของทารกในครรภ์

แนะนำสังเกตอาการผิดปกติที่ควรมาพบแพทย์ทันที เช่น น้ำหนักตัวเพิ่มมาอย่างรวดเร็ว บวมมาก ปัสสาวะน้อยลง ตาพร่ามัว คลื่นไส้ อาเจียน เจ็บบริเวณลิ้นปี่ ปวดท้องหรือมีเลือดออกทางช่องคลอด เพราะเป็นอาการของความดันโลหิตสูงระดับรุนแรงและอาการนำก่อนชัก

แนะนำให้เทคนิคในการผ่อนคลาย การทำจิตใจให้สบาย ไม่วิตกกังวลมากเกินไป การทำงานอดิเรกเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจ ลดความเครียด ความวิตกกังวล อธิบายให้ทราบถึงผลของการวิตกกังวลมากจะทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น

4. อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของการมาตรวจตามนัด คือ ทุก 2 สัปดาห์ ซึ่งจะต้องนัดมาตรวจบ่อยกว่าการตั้งครรภ์ปกติ เพื่อจะได้ติดตามประเมินผลการรักษาและตรวจสถานะของทารกในครรภ์ เช่น การทำ NST ,Ultrasound โดยอธิบายให้เข้าใจถึงวิธีการตรวจแต่ละชนิดเพื่อลดความวิตกกังวลและให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล

การประเมินผล

1. วัดความดันโลหิตได้ 130/90 mmHg
2. หญิงตั้งครรภ์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะความดันโลหิตสูงมากขึ้นจากการซักถามหญิงตั้งครรภ์สามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง
3. หญิงตั้งครรภ์สามารถบอกถึงการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนได้อย่างเหมาะสม

ปัญหาที่ 2 : มารดามีภาวะบวมเนื่องจากมีน้ำคั่งในเนื้อเยื่อจากภาวะความดันโลหิตสูง

ข้อมูลสนับสนุน

- S : หญิงตั้งครรภ์บอกว่ารู้สึกใบหน้า แขนและขาบวมตึง รองเท้าหรือแหวนคับขึ้นกว่าเดิม
- O : ใบหน้าบวม ขาบวมกดนูน +2
: ตรวจพบไข่ขาวในปัสสาวะ +2
: น้ำหนักเพิ่มมากกว่า 2 กิโลกรัม ต่อ สัปดาห์
: ความดันโลหิตสูงอยู่ระหว่าง 140/90 – 150/100 mm.Hg

วัตถุประสงค์การพยาบาล

1. อาการบวมลดลง
2. ไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากภาวะความดันโลหิตสูงเนื่องจากการตั้งครรภ์

เกณฑ์การประเมินผล

1. ตรวจพบอาการบวมตามส่วนต่างๆของร่างกายลดลง
2. ตรวจไม่พบโปรตีนในปัสสาวะหรือโปรตีนในปัสสาวะลดลง
3. น้ำหนักตัวเพิ่มไม่เกิน 2 กิโลกรัม ต่อ สัปดาห์
4. ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการCBC, Plt count, Hct, serum creatinine,BUN, uric acid, sodium ,LFT และ electrolytes อยู่ในเกณฑ์ปกติ

5. ปริมาณน้ำเข้าและออกของร่างกายใน 24 ชั่วโมง อยู่ในภาวะสมดุล

กิจกรรมการพยาบาล

1. อธิบายให้เข้าใจถึงพยาธิสภาพของอาการบวมและผลต่อภาวะสุขภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล
2. แนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อลดภาวะบวม คือ
  - ให้หญิงตั้งครรภ์นอนพักและทำกิจกรรมบนเตียง (Bed rest)
  - การนั่ง การนอนตะแคงไม่อยู่ในท่าเดียวนานๆ เพื่อช่วยให้การไหลเวียนโลหิตของร่างกายดีและลดการคั่งของน้ำในเนื้อเยื่อร่างกาย
  - ไม่รับประทานอาหารที่มีเกลือมากเกินไป รับประทานอาหารที่มีโปรตีนเพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนโปรตีนที่สูญเสียออกจากร่างกาย
3. ประเมินอาการและความรุนแรงของภาวะความดันโลหิตสูงทุกครั้งที่ต้องตรวจครรภ์ หากตรวจพบความดันโลหิตสูงมากกว่าเดิมและน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น 2 กิโลกรัม ต่อ สัปดาห์ โปรตีนในปัสสาวะ $> +1$ อาการบวม $> +1$ รายงานแพทย์เพื่อการรักษา
4. แนะนำหญิงตั้งครรภ์บันทึกปริมาณน้ำเข้าและออกของร่างกาย (Intake Output) ทุก 8 ชั่วโมง เพื่อประเมินการทำหน้าที่ของไต เพราะถ้าอาการของโรครุนแรงการทำงานของไตผิดปกติ จะพบปริมาณน้ำที่ออกไม่สมดุลกับน้ำที่เข้าสู่ร่างกายหรือจำนวนปัสสาวะออกน้อยผิดปกติ ถ้าพบปัสสาวะออกน้อยกว่า 25 มิลลิลิตรต่อชั่วโมง หรือน้อยกว่า 100 มิลลิลิตรใน 4 ชั่วโมง รายงานแพทย์เพื่อการรักษา
5. ติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ได้แก่ CBC, Plt, Hct, BUN, serum creatinine, uric acid และ electrolytes เพื่อประเมินความรุนแรงของภาวะความดันโลหิตสูง รายงานแพทย์พิจารณาผลการตรวจและสั่งการรักษา

การประเมินผล

1. ตรวจไม่พบอาการบวมตามส่วนต่างๆของร่างกาย
2. ตรวจไม่พบโปรตีนในปัสสาวะ
3. น้ำหนักตัวเพิ่ม 1.5 กิโลกรัม ต่อ สัปดาห์
4. ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ Hct, serum creatinine, BUN, uric acid, sodium และ electrolytes อยู่ในเกณฑ์ปกติ
5. ปริมาณน้ำเข้าและออกของร่างกายใน 24 ชั่วโมง อยู่ในภาวะสมดุล

ปัญหาที่ 3 : มารดาเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนเนื่องจากมีความดันโลหิตสูงจากการตั้งครรภ์

ข้อมูลสนับสนุน

- S : มารดาบอกว่าบางครั้งมีอาการปวดศีรษะและจุดเน้นใต้ลิ้นปี่
- O : ความดันโลหิตสูงเท่ากับ 150 /100 mm.Hg หรือมากกว่า

: มีอาการบวมกดบุ๋ม +2

: พบโปรตีนในปัสสาวะ +2

วัตถุประสงค์การพยาบาล

1. ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น HELLP Syndrome ไตวาย เส้นเลือดในสมองแตก ชัก ทารกในครรภ์พร้อมออกซิเจน
2. ปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น

เกณฑ์การประเมิน

1. ความดันโลหิตไม่สูงเกิน 160/100 mm.Hg
2. ไม่มีอาการแสดงนำก่อนชัก เช่น ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว จุกแน่นใต้ลิ้นปี่
3. ผลเลือด CBC, SGOT, SGPT, pt, ptt, uric creatinine ปกติ
4. ไม่พบโปรตีนในปัสสาวะ หรือพบน้อยกว่า +2
5. ทารกในครรภ์มีการเต้นของหัวใจอยู่ระหว่าง 120-160 ครั้ง/นาที จังหวะสม่ำเสมอ

กิจกรรมการพยาบาล

1. ให้พักผ่อนบนเตียงตลอดเวลา (Absolute bed rest) โดยดูแลดังนี้

จัดหาล้างจำเป็นในกิจวัตรประจำวันให้เพียงพอและอยู่ใกล้มือ เช่น แก้วน้ำ น้ำดื่ม เพื่อให้สามารถหยิบใช้ด้วยตนเองได้อย่างสะดวก รวมทั้งจัดหาล้างสิ่งสนับสนุนอื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารหรือหนังสืออ่านเล่นเพื่อคลายเครียด

กำหนดเวลาเยี่ยมแนะนำและขอความร่วมมือจากญาติในการเข้าเยี่ยม เพื่อลดการรบกวนเวลาพักของหญิงตั้งครรภ์

จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศรอบข้างที่เอื้อต่อการพักผ่อน เช่น ความร้อน แสงและเสียง ไม่ให้รบกวนหญิงตั้งครรภ์เพื่อลดสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ให้สามารถพักผ่อนได้ช่วยลดความดันโลหิตสูงและป้องกันการเกิดอาการชัก

วางแผนการพยาบาลอย่างมีระบบ ปฏิบัติการพยาบาลเท่าที่จำเป็นในระยะเวลาเดียวกัน เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ได้พักผ่อนและลดการกระตุ้นจากการสัมผัส

2. สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงได้แก่ ความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้น $\geq 160/100$ mm.Hg มีโปรตีนในปัสสาวะ +3 - +4 ปวดศีรษะมาก ตาพร่า จุกเสียดยอดอก หรือได้ชายโครงขวา deep tendon reflex มากกว่า +3 (Hyperreflexia) หากพบอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องรีบรายงานแพทย์
3. ดูแลให้ได้รับยาลดความดันโลหิตตามแผนการรักษา คือ Phenobarb gr 1 รับประทานหลังอาหารเช้า กลางวัน เย็น พร้อมอธิบายให้ทราบถึงเหตุผลขึ้นตอนการใช้ยาและอาการข้างเคียงของยาที่อาจพบได้ เพื่อลดความวิตกกังวล

การประเมินผล

1. วัดความดันโลหิตได้ 140/90 mm.Hg
2. ไม่พบอาการแสดงนำก่อนชัก คือ ไม่ปวดศีรษะ ไม่มีตาพร่ามัวและไม่มีอาการจุกแน่นใต้ลิ้นปี่
3. พบโปรตีนในปัสสาวะ +1
4. ทารกในครรภ์มีการเต้นของหัวใจอยู่ระหว่าง 120-160 ครั้ง/นาที จังหวะสม่ำเสมอ

ปัญหาที่ 4 : มารดาวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะความดันโลหิตสูงของตนเองและผลกระทบของภาวะดังกล่าวต่อทารกในครรภ์

ข้อมูลสนับสนุน

S : มารดาบอกว่ารู้สึกกังวลว่าตนเองและทารกในครรภ์จะเป็นอันตรายเนื่องจากมีความดันโลหิตสูง

: มารดาซักถามเกี่ยวกับอาการของตนเองและทารกในครรภ์ทุกครั้งที่มาฝากครรภ์

O : แม่มีสีหน้าแสดงความวิตกกังวล เมื่อทราบถึงผลกระทบของภาวะความดันโลหิตสูงที่อาจมีต่อตนเองและทารกในครรภ์

วัตถุประสงค์การพยาบาล

1. หญิงตั้งครรภ์มีความวิตกกังวลลดลง

เกณฑ์การประเมิน

1. หญิงตั้งครรภ์บอกว่าจะมีความวิตกกังวลลดลงเกี่ยวกับความผิดปกติของตนเองและผลกระทบต่อทารกในครรภ์
2. บอกเล่าความรู้สึกและปัญหาได้อย่างเหมาะสม
3. รับประทานอาหารพักผ่อน นอนหลับได้ตามปกติอย่างเหมาะสม
4. มีสีหน้าดูสดชื่นขึ้น

กิจกรรมการพยาบาล

1. สร้างสัมพันธภาพที่ดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเองระหว่างหญิงตั้งครรภ์แลพยาบาล
2. มีปฏิสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอและไม่เร่งรัดในการสนทนา
3. วิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์มีความวิตกกังวล เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือให้คลายความวิตกกังวลได้ถูกต้อง
4. ใช้เทคนิคของการให้การปรึกษา ให้หญิงตั้งครรภ์ได้แสดงความคิดเห็น บอกเล่าความวิตกกังวลของตนเองและแนวทางแก้ไข
5. แนะนำข้อมูลที่เป็นจริงอย่างต่อเนื่องทุกครั้งที่มาฝากครรภ์และรับการตรวจ หรือมีการเปลี่ยนแปลงการดูแลรักษาและอธิบายให้ทราบสถานะของทารกในครรภ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับอาการของตนเองและทารกในครรภ์ช่วยให้สบายใจ คลายความวิตกกังวล

6. สร้างความเชื่อมั่นให้หญิงตั้งครรภ์ว่าข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวจะถูกเก็บเป็นความลับและจะใช้เพื่อการรักษาเท่านั้น เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ ให้ความร่วมมือและบอกเล่าปัญหาตามสภาพจริง

7. ช่วยให้หญิงตั้งครรภ์ได้ลดความวิตกกังวล โดยการรักษาสภาพอารมณ์ เช่น การผ่อนคลายร่างกาย การผ่อนคลายจิตใจ การทำสมาธิ การสนทนากลุ่ม หรือการทำงานอดิเรกที่ชอบ เพื่อคลายความวิตกกังวล

8. ประเมินความสามารถในการรับประทานอาหารการนอนหลับ อธิบายให้เห็นความสำคัญของการรับประทานอาหารและการพักผ่อน หากไม่สามารถรับประทานอาหารและพักผ่อนได้ จะส่งผลให้มีอาการอ่อนเพลียมากต้องรายงานแพทย์เพื่อพิจารณาให้สารน้ำและอาหารอย่างเพียงพอและพักผ่อนได้

การประเมินผล

- หญิงตั้งครรภ์บอกว่ามีความวิตกกังวลลดลงเกี่ยวกับความผิดปกติของตนเองและผลกระทบต่อทารกในครรภ์

- บอกเล่าความรู้สึกและปัญหาได้อย่างเหมาะสม

- รับประทานอาหารพักผ่อน นอนหลับได้ตามปกติอย่างเหมาะสม

- มีสีหน้าดูสดชื่นขึ้น

9.3 สรุปผลการดำเนินงาน

กรณีศึกษา หญิงไทยคู่ อายุ 27 ปี เชื้อชาติไทย ศาสนา พุทธ ตั้งครรภ์แรก เริ่มฝากครรภ์ครั้งแรกที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2551 อายุครรภ์ 13 สัปดาห์วันได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยัก 2 ครั้ง ได้รับการฝากครรภ์ 8 ครั้ง หญิงตั้งครรภ์มาฝากครรภ์ตามนัดสม่ำเสมอ ให้การดูแลคือ ชักประวัติ ตรวจร่างกาย คัดกรอง ประเมินภาวะเสี่ยง ตรวจทางห้องปฏิบัติการ ตรวจเด็มนมและตรวจครรภ์ ให้ยาบำรุงธาตุเหล็ก nataral 1x1 oral pc ในระหว่างการฝากครรภ์ไม่พบอาการผิดปกติใดๆ จนกระทั่งหญิงตั้งครรภ์อายุครรภ์ 29 สัปดาห์ พบภาวะความดันโลหิตสูง ความดันโลหิต 140/90 mmHg ประกอบกับพบโปรตีนในปัสสาวะ +2 ไม่ปวดศีรษะ ทารกดิ้นดี ฟังเสียงหัวใจทารกปกติ ส่งพบแพทย์ แพทย์วินิจฉัยเป็นภาวะ Pre-eclampsia ให้การรักษาโดยให้คำแนะนำ เรื่อง การปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ อาการและอาการแสดงของภาวะความดันโลหิตสูงในหญิงตั้งครรภ์และสังเกตอาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์และให้ยารับประทาน Phenobarb gr 1 รับประทานหลังอาหารเช้า กลางวัน เย็น พร้อมกับนัดตรวจเป็นระยะๆ

ตลอดระยะเวลาที่ทำกรณีศึกษา พบว่ามีปัญหาทางการพยาบาล ดังนี้

1. มารดาเสี่ยงต่อการเกิดภาวะความดันโลหิตสูงรุนแรงเนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับความดันโลหิตสูงและการดูแลตนเอง

2. มารดามีภาวะบวมเนื่องจากมีน้ำคั่งในเนื้อเยื่อจากภาวะความดันโลหิตสูง

3. มารดาเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนเนื่องจากมีความดันโลหิตสูงจากการตั้งครรภ์ชนิดรุนแรง

4. มารดาวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะความดันโลหิตสูงของตนเองและผลกระทบของภาวะดังกล่าวต่อทารกในครรภ์

10. การนำไปใช้ประโยชน์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการให้การพยาบาลแก่บุคลากรในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง ขณะตั้งครรภ์

2. เพื่อใช้เป็นแนวทางการให้การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง ขณะตั้งครรภ์

3. เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ นำไปศึกษาหาความรู้ พัฒนาวิชาชีพและหน่วยงานต่อไป

11. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

จากการศึกษา พบอุปสรรค จากการที่ผู้ศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการดูแลและตรวจครรภ์หญิงตั้งครรภ์รายอื่นด้วย ทำให้มีเวลาในการพูดคุยหรือดูแลหญิงตั้งครรภ์รายนี้ได้เพียงช่วงสั้นๆในแต่ละครั้ง แม้จะอาศัยช่วงที่หญิงตั้งครรภ์รายนี้หรือตรวจครรภ์และขณะตรวจครรภ์ก็ตาม ส่งผลให้การเก็บข้อมูลอาจไม่ครบถ้วน อีกประการหนึ่ง ส่วนมากหญิงตั้งครรภ์มักจะมาฝากครรภ์คนเดียว เนื่องจากสามีและญาติต้องทำงาน

12. ข้อเสนอแนะ/วิจารณ์

แผนกฝากครรภ์ ควรจัดทำเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับภาวะความดันโลหิตสูงในหญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ได้ศึกษาหาความรู้ อันจะส่งผลให้มีการปฏิบัติตัวในการป้องกันภาวะดังกล่าว ขณะตั้งครรภ์ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ไว้สำหรับหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ มีความรู้ ความเข้าใจถึงสาเหตุ และลดภาวะแทรกซ้อนรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นทั้งมารดาและทารกตามมาได้

13. กิตติกรรมประกาศ

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ นายแพทย์สุเทพ เพชรมาก ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา แพทย์หญิงนงนุช ภัทรอนันตนพ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ คุณสมประสงค์ พิพัฒน์ฐากร หัวหน้ากลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ แพทย์และเจ้าหน้าที่พยาบาลทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาเพื่อให้งานจัดทำเอกสารวิชาการนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

14. เอกสารอ้างอิง

ก้ำแหง จารุจินดา และคณะ, *สูติศาสตร์รามธิบดี*, พิมพ์ครั้งที่ 4 ; ภาควิชาสูติ- นรีเวช

และคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ: 2545.

ธีระ วุฒวนิช และ ธีระ ทองสง, *ตำราสูติศาสตร์ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชเชียงใหม่*, พิมพ์ครั้งที่

ที่ 5. เชียงใหม่ กรุงเทพฯ ฯ, 2545.

ศรีเกียรติ อนันต์สวัสดิ์. การพยาบาลสูติศาสตร์เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 1; กรุงเทพฯ: บริษัทประชุมช่วง: 2544

ศรีนวล โอสเสถียร. มารดาหลังคลอด : ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ ฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สภาการพยาบาล. (2550). แนวปฏิบัติการพยาบาลคลินิก. นนทบุรี : บริษัทจุดทอง จำกัด

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(นางสาวเด่นภา ปัดทุม)

ผู้เสนอผลงาน

...../...../.....

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องตรงกับความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ร่วมดำเนินการ

วันที่...../...../.....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ

ระดับหัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่าย)

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....